

tíðindablaðið

sosialurin

Telefon 1 18 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgevni: P/f Sosialurin ©
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirskastjóri: Krisjan Dahl
Bláðfólk: Hogni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tórfinn Smith
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov
Uppseting: P/f Sosialurin
Prent: P/f Pressan 1981

Nýggjar leiðir innan sinnisrøkt

oddagrein

TAD vóru størri tíðindi enn fólk flest góvu sær far um, tá útvarpið fyrr í vikuni boðaði frá, at landsstýrið hevði samtykt at frá komandi ári skuldi setast ein sálarlæknir, hvørs virkisøki kemur at liggja uttanfyri psykiatrisku deild á landssjúkrahúsinum.

ORSØKIN til, at hetta eru stór tíðindi er, at við hesi samtykt er grundarlag lagt fyri eina nýggja viðgerð av sinnisbrekaðum. Tey sinnisbrekaðu er annars ein bólkur, sum leingi hevur verið fyri vanbýti í samfelagnum, og milt sagt hevur eingin politikkur verið á hesum øki. Inntil fyri bert fáum árum síðan var bert ein møguleiki fyri viðgerð, og tað var á psyk. deild á landssjúkrahúsinum. Tey, sum ikki komu har, kundu so bert nærur »vansmekta« heima við hús við lítlari og ongari viðgerð.

FYRI nøkrum árum síðani fekk Sinnisbati sett á stovn ein bústovn, har sinnisliga brekað kundur búa í heimligum umhvøvi. Royndirnar við hesum bústovni hava víst, at tey sjúku koma seg munandi betur og skjóttari á einum slíkum bústovni enn á einum sjúkrahúsi. Út frá hesum royndum almannakunnigjörði Sinnisbati í vár eitt álit, har mælt varð til, at tað almenna fór heilt nýggjar leiðir á hesum øki. Mælt var til, at viðgerð í størst møguligan mun varð framd uttanfyri sjúkrahúsvirkið. Lutvist heima hjá sjúklinginum og lutvist á bústovnum, sum tí hjá Sinnisbata.

LANDSSTÝRIÐ hevur víst hesum máli stóra vælvild, og tað eigur tað tækk fyri. Ikki minst tí borið er so skjótt at í hesum máli. Við distriktpsikiatri verður mett, at upp ímóti helvtin av teimum, sum nú fáa viðgerð á sjúkrahúsi, nú kunnu fáa hana uttanfyri psyk. deild, tá tær ætlanir, sum Sinnisbati hevur borið fram, eru settar í verk. Tað næsta stigið er nú at

fáa fleiri bústovnar. Hetta er eitt øki, sum má hava áhuga fyri allar teir, sum tosa um desentralisering. Tí nú verða møguleikar at flyta viðgerðina út á bygdirnar. Við nýggju reglunum fyri íbúðargrunnin er tað sera yvirkomiligt hjá kommununum at útvega hús, sum eru egnað til endamálið. Tann spurningur, sum nú stendur eftir, er, hvussu raksturinn av hesum bústovnum skal rindast. Raksturinn av tí verandi stovnum verður goldin við eini jättan á figgjarlóginum. tað var einasti møguleiki tá, tí við teimum reglum, sum framvegis eru í gildi, bar ikki til innan verandi skipan, at gjalda ein slíkan stovn, har búfólkini skuldu varðveita sína pensjón og gjalda fyri uppihald.

VIÐ nýggju blokkstuðulsskipanini er hetta alt broytt. Tí eiga nú at verða gjørdar reglur, sum áseta hvussu útreiðslurnar av rakstrinum hjá slíkum stovnum skulu gjaldast. Ein rímlig skipan kundi t.d. verið at kommunurnar greiða útreiðslurnar av sjálvum húsinum til bústovnin, meðan tað almenna rindar restina. Tá hesar reglur eru greiðar er tað í veruleikanum upp til kommunurnar sjálvar, hvussu teir vilja desentralisera. Men eftir okkara tykki skuldi hetta mál verið av størsta áhuga fyri kommunufelagið, sum sjálvsagt eigur at vera við í fyrirreikingunum.

SUM sagt hava tey sinnisbrekaðu ofta verið fyri vanbýti. Men hesi seinastu árinu er nógv hent, sum visir leiðina framvið. Eisini siggja vit her, hvat kann koma burtur úr, tá eitt virkið áhugafelag og eitt positivt landsstýri virka saman. Latið okkum bara siggja meira av hasum slagnum!

-i

Granna-terror

Í vikuvís hevur nú nátt sum dag verið skotið, borað og »larmiterað« við stórum maskinum so vit á Tinghúsvæg — leiðini við SMS nærur eru vorðin heilavill.

Eitt er at kroysta hetta vitleysa arbeiði ígjøgnum, hóast øll skilagóðu mótmælini, og tá komið er so vítt, so er kanska eisini meining í at fáa so nógv frá hondini sum møguligt hvønn dag, men hetta fyrirlitleysa og fyri grannarnar heilt ótolandi náttararbeiði kann ikki forsvarast.

Tí við Tinghúsvægnum eru veruliga bæði eldri og yngri, sum nú í vikuvís ikki hava fingið blund í eyguni av náttarganginum øll frá SMS.

Hesar vøkunætur eru í sjálvum sær nógv ringar, men verri er kanska, at hesi fólk ikki eru arbeiðsfør um dagarnar og at hesin skerdi arbeiðsførleiki saktans kann vera orsök til álvarsligar arbeiðsvanlukkur — alt eftir hvat tey fáast við. Men

bert tað at koyra bil illa svømtur er nógv vanda-mikið.

Eitt nú vita vit, hvat gjørt verður við ovurkátar og kanska hálvfullar unglingar, ið órógva náttarfríðing í høvuðsstaði okkara. Jú, hesir verða tiknir av okkara góðu løgreglu og byrgdir inni til teir eru sissaðir aftur.

Øðrvisi kann tað ikki vera, men at teir, ið ábyrgd hava fyri nýggju SMS-byggingini, ikki skulu vera undir somu sømuleikareglum, er ikki at skilja hjá okkum grannum, sum meta henda náttargang at vera munandi størri herverk enn tað, at onkur ovurkátur unglingi kanska situr nakað leingi á onkrum koldum trappusteini onkra náttina.

Um tað hevur almennan áhuga, veit eg ikki, men tað eru fólk í grannalagnum, sum vegna vánaligu svøvnustøðurnar longu hava verið noyðd at siga eykaarbeiði frá sær.

Ringast fyri eru tey gomlu, sum kanska hava lagt eitt heilt liv í at hampa sær um hús, tún og urtagarð og sum nú á ellisárum ikki hava stórt annað at gleða seg til enn summaríð og tær góðu loturnar undir veggnum, men sum nú ikki sleppa út um hurðina fyri lorti og dusti og sum hvørki dag ella nátt, heilagt ella gerandis, kunnu fáa eyguni saman fyri hesum herviligari gangi.

Minnist meg rætt, so var ófør skrivning í bløðunum um vánaliga náttarfríðing norðuri í Vik, tá farið varð undir vatnorku-útbyggingina sunnanfyri Eiði, men tað man hava verið litið samanborið við SMS-ágangin móti íbúgvunum við Tinghúsvægnum.

Tí má nú krevjast av SMS-leiðsluni eins væl og av býráði og fúta, at SMS í stundini gevst við hesum vitleysa arbeiði seint á kvøldi og um náttina.

Helgi F. Weihe

Anfinn Kallsberg úti eftir ídnaðarvirkinum Føroya Bjór og Strandferðsluni

Í Dagblaðnum nr. 70 av 22. juni letur Anfinn Kallsberg seg tala av Óla Breckmann í samrøðu við blaðið.

Anfinn er í øðini, at SL sleppur at føra Føroya Bjór út um landið. Hann krevur at fáa at vita, hvat tað kostar tystum monnum at fáa eina øl úr norðoyggjum — nevnið frimerkjapris.

Anfinn átti heldur at gleðst um, at ídnaðarvirkið Føroya Bjór livir og livir væl.

Men tað, sum bagir Anfinni er, at »Teistin« ikki liggir í Seldarfirði og gnaddar gummi fullmannadur, men nú siglir millum Klaksvík og Havnina.

Hann hugsar um strandferðsluna frá sini

tíð, tá hann var samferðslumálaráðharri og fekk einki av skafti.

Nú skal hesin maður í hondum Óla Breckmanns kroystast til at geva Schumann, strandferðsluleiðara eitt spark og briksla honum at leska seg við ógrundaðum starvi.

Anfinn, Anfinn! Norðoyingur vita, at tú í samferðslumálum ikki megnaði nakað fyri norðoyggjar.

Betur hevði verið um tú tagdi og ikki lat teg tala av Óla Breckmann at koma við slíkum úttalilsum, sum fólkaflokkurin er úti eftir: tað at drepa og spotta norðingar og serliga ídnaðin her.

Eitt skalt tú vita Anfinn, at hvør atkvøða til

tjak og meiningar

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytin fyri at fáa lesarabrev upptikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórnin veit, hvør hevur skrivað brøvini.

Hi

fólkaflokkinn í Norðoyggjum er burturspilt, tí ongin vil hava við henda flokk at gera, so leingi sum Óli Breckmann sleingir tykkum sum bukka millum sengur.

Óðalsmanna- ella óðamanna verk?

Eg má siga, at hevði eg ikki kent fleiri av teimum monnum, sum stovnað

hava landsfelag til tess at tryggja sær ta mold, teir, sum flest onnur, einaferð verða tyrvdir í, so hevði eg bert valt tað seinna orðið

við lýsingarorðsvirði í yvirskriftini.

Hetta má vera tað mest ósamfelagsliga tiltak, sum leingi hevur sæð dagsins ljós í Føroyum.

Endamálið sigst vera at verja áhugamálini hjá

óðalseigarum í Føroyum. »Maðurin og moldin« í hægri eind. Gjort verður teimum undrandi greitt, at »tann besta skipanin av jarðarviðurskiftinum í landi okkara fæst við, at jørðin er óðal«, og at forðast má fyri, at lóggávvaldið fær aðra uppfatan. Nú skilt á øllum bregdum, at her er ikki talan um tað gamla óðalsrættarhugtakið (sum ikki skal við-